

te kruipen
n hemel te
utte soms
et oog dier
wel! Voor-
gek van

De mensch
s uw ideaal?
wee duizend

rbij, mijn-
werklieden
rd «ideaal»

en slaaft hij
e voorzien,
mede uwe
he herssen-
geen socia-
hét gezegd
nog geen
THILO.

elukkig!

ad en van
entie voor
ebt, alhoe-
die heeren
en, dat zij
kommeren
et gij wat
e minister
Donderdag
en Senaat

eb langen
geleefd...
de werk-
met blok-
Tegen-
en zelfs
gekleed...
verbeterd
rbeteren,
omver te
ijk het de

a, werkli-
kleed naar
fabriek, en
natuurlijk
lijfrokje en
tje naar de
an zelfs dat
een lekker,

dat is veel
ke heeren
s; het moet

eeeren goed
gietsel van
et smouter-
nen schotel
nsous?

t eten van
och nog een

mige werk-
dan smou-
ppelen met
de minder-
die zich ge-
als zij zeker
en te hebben.

katholieke
zulke onbe-

werklieden,

niet waar, gij hebt wel gedaan van naar uwen heer en naar uwen pastoor te luisteren, en voor de katholieke heeren te stemmen? Niet waar, de socialisten zijn leugenaars van u te durven wijsmaken dat de rijken U verachten en er alleen op uit zijn om U in honger en ellende te verdrukken en dan nog te zeggen dat gij het goed stelt. Niet waar, dat was gelogen van de socialisten?

Wij, socialisten, zeggen dat gij slecht gekleed zijt, dat uwe verdienste te klein is om warme kleeven te koopen, dat de rijken nog aan hunne honden niet zouden willen geven hetgeen gij en uwe vrouw en uwe kinderen te eten hebt.

Wij, socialisten, zeggen dat de rijken U afbeulen, uw bloed uitzuigen om hunne rijkdommen te vermeerderen.

De katholieken zeggen dat gij warm gekleed zijt en dat uwe voeding verbeterd is.

Als 't nu nog eens kiezing is, stemt maar nog voor de katholieken, uw eten zal nog verbeteren, M. De Smet de Nayer heeft het gezegd. PATRICK.

EEN PRAATJE

(ECHT)

SOCIALIST, in een herberg tredend. — Ha, dat baas, wat nieuws in de Landwacht? HERBERGIER, een lezing stakend. — 't Is de Landwacht niet, die ik lees, 't is 't verslag der Kamer. Saker, 't gaat er daar op los tegenwoordig... Maar er is iets dat ik niet begrijp...

Soc. — Mag ik weten wat het is, baas?

HERB. — Ja toch; 't is dat een socialist in de Kamer een miljoen vraagt om de door de laatste overstromingen geteisterde boeren ter hulp te komen en dat het juist in de streken is waar de socialisten het hardst geklopt werden, dat het water de meeste verwoestingen heeft aangericht...

Soc. — Wat leert ons Christus te doen voor onze vijanden, baas?

HERB. — 't Schijnt dat de socialisten beter den catechismus naleven dan de

Mengelwerk van « De Landbouwer. » 6

Schetsen van den Buiten

WARE GESCHIEDNIS ONZER DORPEN

door Thilo

Om den tijd te dooden speelt hij met de duiven, zij hij de hanengevechten voor, wedt hij op dit en op dat en brengt hij geregeld zijne bezoeken aan de schoone meisjes der streek.

Zijn zoon, die omtrent recht over het huis zijns vaders woont, leidt nagenoeg hetzelfde leven als papa.

En dat heeft slechts te willen om in veertig, vijftig huisgezinnen den welstand te doen komen, enkelijk met hunne gebouwen en machienen door eene werkersmaatschappij te laten exploiteeren. Maar zij zouden vreezen dat een ander ook iets zou hebben, immers: het zijn rijken... De zoon, zelfs, gunt zijne dorpsgenooten nog de winst niet welke achter een vierendeel koffij of eenen halven kilo zeep te verdienen is, en gaat wekelijks persoonlijk al zijne winkelwaar per koets naar eenen bazar in de naburige stad halen... Inderdaad, zonder de rijken zou het niet gaan in de wereld...

S... en C..., twee gemeenten welke wij rakelings voorbijstreken, hebben voor alle onderwijzend personeel elk een drietal nonnekens. Men kan oordeelen hoe in beide plaatsen de kinderen goed hunnen catechismus kennen eens dat zij als opgeleerd van school te huis blijven. Ook verzekerde mij mijn vriend dat beide «parochiën» aan bedevaarten, processiën en andere wijwater-

pastoors. Onze pastoor, althans, leert juist het tegendeel van kwaad met goed te vergelden, want toen hij de laatste maal op zijne ronde was om de uitgedeelde Landbouwers op te eischen, zegde hij tot mij in volle woede: als die ongeluksvogels nog in uw huis komen, werpt ze met gansch hunnen vuilen boel de straat op!

Soc. — Wat zachtmoedige lammekens, he baas!

HERB. — Maar als ge binnen kort hoort zeggen dat hier een ongeluksvogel is buitengevlogen, zal men er de bijzonderheid bij vermelden, dat hij drijf bekken had...

Soc. — 'k Zou niet te haastig zijn; baas!

HERB. — Waarover ik echter een volmaakt berouw gevoel, is dat ik niet voor de socialisten gestemd heb, die waarlijk toonen dat zij den landman genegen zijn. Maar wacht tot 'nen toekomstigen keer, als 't God belieft...

Soc. — Daar zijn er nog die alzo spreken, baas! Wat gaat ge drinken?

HET ENKELVOUDIG

Algemeen Stemrecht

De beweging tegen het meervoudig stemrecht is begonnen. Janson was de eerste, die, in eene meeting onlangs te Luik gegeven, zich door den uitroep: Eén man, ééne stem! met uitbundigen geestdrift deed toejuichen.

De Landbouwer mag niet de laatste wezen om kreten aan te heffen tegen het huidige bevoorrechtend kiesstelsel, tegen eene wet die blijkbaar gemaakt is om den heerschenden klassenhaat nog aan te vuren en op die wijze de klove tusschen de standen nog te verbreden, aan welk doel de kapitalisten met handen en voeten werken, omdat het in hun kraam past.

Er dient dus aan den willekeur der machthebbers alle mogelijke oppositie gesteld en gezegd te worden dat de wil van het Belgisch volk, dat voor zijn recht ten strijde trok, geene tweede maal verkracht worde door de schandaligste berekening welke ooit een gouvernement in de verachting deed vallen.

In het toekomstig nummer van

feesten, altijd het grootste getal manschappen leveren.

Van mededinging in den jaarlijkschen prijskamp voor leerlingen is te S... noch te C... geen sprake. In eenen concours voor wetenschap zouden de scholen der beide gemeenten wel medekampen en ook wel de hoogste prijzen behalen.

In paternostermysteriën en in ordelijke zangschikking der litanieënregelen zal men de kwekelingen der nonnekenscholen niet «bot» stellen, maar verders....

Het is de geestelijkheid die twee parochiën welke de vervanging der wereldlijke mannelijke onderwijzers door geproteste bidsters wist te bekomen. En men verzekert dat al de buitenpastoors het onderwijs hunner lammeren op dien leest wenschen te schoeien, ten einde de toekomstige mannen eenen vrouwelijken, het is te zeggen eenen buigzamen aard in te kweeken.

Hopen wij evenwel dat de uitslagen der aanstaande kiezingen nog tijds al de kulprijen en verslavingsplannen der zwarten den grond zullen inslaan...

Op ons wandeltochtje wees mijn vriend mij een hofstede in betrekking derwelke hij mij het volgende verhaal deed:

Dat goed is slechts sedert weinige jaren de eigendom van den baron Ul... Ziehier onder welke omstandigheden zij in zijn bezit kwam:

De baron had op een zijner goederen eenen pachter wonen die hem geregeld betaalde en die daarom meende dat het juist niet noodig was voor zijnen propriëtaris in het zand te knielen. Wanneer de baron dan ook onder tusschen een bezoek bracht aan de hoeve van pachter K..., hinderde het mijnheer geweldig dat zijn leenslaaf schier op eenen voet van

den Landbouwer schetsen wij eenen toestand, waarin wij de onrechtvaardigheid doen uitschijnen van het hatelijk kiessysteem, dat het overwicht geeft aan dezen wien het toeval der geboorte begunstigde.

HET LOT

DER

Kleine Landbouwers

Als er eene klas van menschen is wier lot te beklagen is, dan is het de klas der kleine landbouwers.

Vooreerst zullen wij zeggen dat het echte slaven zijn voor hetgeen hun werk aangaat; de kleine landbouwer heeft noch os noch paard om zijn werk te doen, al hetgeen hij te vervoeren heeft moet hij zelf met den kruiwagen doen; zijn land moet hij zelf met de hand beploegen en eggen, waarlijk paardenwerk! En hierin wordt hij geholpen door zijne vrouw, wier plaats te huis is bij hare kleine kinderen, en ook door zijne groote kinderen, wier plaats op de school is. Het is een treurig schouwspel aan zoo een gespan te zien trekken.

Het gezin van den kleinen boer heeft dus de plaats van de paarden of ossen ingenomen, die menschen moeten paardenarbeid verrichten en zij zouden dan ook moeten goed gevoed worden. Maar is dat wel het geval?

Helaas, neen! en wij mogen zonder overdrijving zeggen dat het eten, welk door de meeste kleine boeren genuttigd wordt, al niet veel beter is als dat van sommige honden.

Het is een oud spreekwoord, dat de boer vooraf leeft, in andere woorden, dat hij eerst voor zich zelf zorgt en dan het overige verkoopt, maar dat is niet zoo. Vooreerst zullen wij zeggen, dat de kleine boer, die met zijn huis vol kinderen zit, niets te verkoopen heeft, maar dat integendeel in de meeste gevallen zijnen oogst niet toereikend genoeg is om zijn talrijk gezin te voeden.

Hij kweekt wel een varken of twee, maar hij zal zich wel wachten deze dieren voor eigen gebruik te slachten; neen, hij moet die verkoopen om zijne pachten te kunnen betalen.

Op dezelfde manier moet hij te werk gaan met de kiekens en de konijnen die

gelijkheid met zijnen souverain omging. Een edelman van 't rechte bedde wil dat men voor hem kruit en pachter K... had weinig aanleg om dit ooit te doen. Kruipen zou hij evenwel kost wat kost, hij was maar een slaaf en de baron moest het op geen geld zien...

Op zekerén dag verschijnt de despoot op de hoeve van zijnen hardhoofdigsten pachter en maakt dezen zoovele ongegronde opmerkingen dat de man het niet meer doorgezwoegen krijgt en den edelen eigenaar eenige woorden naar den kop slingerd waarin nog al een klinkend gebruik gemaakt werd van de korte en van de lange klank o.

't Was alles wat de baron verlangde; K... was «zot» geweest tegen hem en daarbij, hij was een vloeker... voldoende redenen om den stijfkop eens te leeren dansen...

K... kreeg den deurwaarder en van dien dag af beklom baron Ul... dagelijks eenige malen de torens van zijn kasteel om van verre den trotschen K... te zien opdagen die hem om vergiffenis en genade kwam smeeken. Maar wie niet afkwam was K... De pachttermijn liep ten einde en K... die als een goede landbouwer befaamd stond en aanbod op aanbod had gekregen, keerde de hoeve van baron Ul... den rug toe.

Toen hij zich zoowat drie jaren op zijne nieuwe hofstede bevond, vernam hij opeens dat zijn «gebruik» van eigenaar was veranderd. Gij raadt in wiens handen het was overgegaan. Baron Ul... had het gekocht en er ruim het dubbele der waarde voor gegeven; gij raadt ook met welk inzicht...

Eens laat de baron zijnen weer aangekochten pachter bij zich ontbieden. Baas K..., zegde hij hem, ik kan het niet gewend worden zonder u en ik heb mijne groote opofferingen getroost om u weer onder mijne

hij houdt, boter mag hij in het geheel niet gebruiken en moet zich vergenoegen met vet of plattekaas op zijn brood.

Wij hebben eerst gezegd dat de kleine boer een oprechte slaaf is voor hetgeen zijn dagelijch werk aangaat en dat zijne vrouw en kinderen er niet bij gespaard worden. Dat is zoo, maar is de man een slaaf, de vrouw is nog eene veel grootere slaafin.

Verbeeldt U eens, lezer, als de vrouw het landwerk heeft helpen verrichten, dan moet zij daarna het huis en stalwerk nog doen, en wij kennen er velen die 5 of 6 kleine kinderen hebben en die nog niet genoeg op hunne boerderij kunnen verdienen om knecht of meid te houden; en die menschen moeten dag en nacht werken op wat slechten kost: des morgens gebruikt hij een drank die hij koffie noemt, maar het is eigenlijk niets anders dan wat doorspoeling van suikerij; 's middags eet hij patatten met ajuin- of melksaus en 's avonds botermelknap.

Ziedaar, lezers, de fijne brokken die deze nuttige werkers op te peuzelen hebben. In slaping en kleederdracht laat de positie van den kleinen boer evenveel te wenschen, want het gebeurt niet zelden dat, in geval van ziekte of kinderbed, de openbare liefdadigheid moet ingeroepen worden. En zulks zou meer gebeuren, maar wij moeten het tot zijnen lof zeggen dat de boerenstand heel eergierig is en dat de boer in de meeste gevallen nog liever van ellende en ontbering zou omkomen dan de hand naar een aalmoes uit te steken.

Is de kleine boer van alle stoffelijk welzijn beroofd, van de geestelijke goederen is hij niet minder onterfd, en ons hart doet er dikwijls van zeer, als wij kleine jongens van 10, 12 of 14 jaar naast vader op het land zien werken of in den kruiwagen rijden, die kinderen zijn dikwijls gekreverd eer zij 20 jaar oud zijn. Zij zijn lichamelijk en geestelijk kreupel en waar hebben zij naar school geweest? Nergens. Maar dat is voor die slaven ook niet noodig: een hond gaat immers ook niet naar school en om zich te laten bedriegen en misleiden, heeft men ook geene geleerdheid noodig.

Als de kinderen van den kleinen boer zoo armtierig moeten opgevoed worden, zal het ook niemand verwonderen dat, wanneer zij later volwassen menschen geworden zijn en tot den huwelijken staat

pachters te tellen. Het is te hopen dat wij zullen kunnen overeenkomen als vroeger.

— Heer baron, antwoordde de heer, ik verlang niets zoozeer als dat, maar ik meen te mogen eischen dat gij ook «mensch» zijt...

't Was genoeg gezegd...; die man was nog niet besloten te plooiën: men zou hem «breken»!

K... kreeg opnieuw den deurwaarder maar ging nog om geene genade smeeken.

De hoeve welke wij daar zooveen voorbij reden viel juist zonder bewoner met het jaar dat K... voor de tweede maal moest verhuizen. De boer die er van ging was een uitgeschiedde dronkaard onder wiens beheer de boerderij gansch verwaarloosd en vervuild was geraakt.

Niettegenstaande deze ongunstige omstandigheden was pachter K... verheugd toen de eigenaar hem dezelve kwam aanbieden, want behalve dat deze laatste een erkende vijand van den baron Ul... was, stelde hij K... een jaar vrij van pacht en vergunde hij hem eene menigte andere voordeelen.

Zes jaren lang bebouwde K... in gerustheid zijne hoeve. Hij spaarde kosten noch moeite om overal de sporen van verval en veronachtzaming te doen verdwijnen.

De haat en de vervolgingszucht van den baron Ul... kon hem niet meer bereiken: eindelijk zou hij eenige vruchten van zijnen arbeid plukken...

Stillekens, pachter K...! niet te rekenen zonder den man die gezworen heeft u te zullen vervolgen tot gij noch schotel noch lepel meer hebt.

(Wordt voortgezet).